EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2014.6.2.
COM(2014) 313 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről szóló, 2009. november 30-i 2009/948/IB kerethatározat tagállami végrehajtásáról

TARTALOMJEGYZÉK

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK a joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről szóló, 2009. november 30-i 2009/948/IB kerethatározat tagállami végrehajtásáról

1. Bevezetés ... 3
1.1. A kerethatározat célja és hatálya ... 3
1.2. Az alapvető jogokra vonatkozó biztosítékok ... 4
1.3. A kerethatározat fő elemei ... 4
1.4. Az átültetés helyzete, és a végrehajtás elmulasztásának következményei ... 5
2. A kerethatározat tagállami végrehajtásának értékelése ... 5
2.1. A beérkezett átültető jogszabályok előzetes értékelése ... 5
2.2. A kerethatározat kiválasztott alapvető rendelkezéseinek értékelése ... 6.
2.2.1. Illetékes hatóságok ... 6.
2.2.2. Nyelvhasználati szabályok ... 6
3.2.2. Az ügyre vonatkozó információcsere ... 7.
4.2.2. A közvetlen konzultáció eljárása és a konszenzus elérésére szolgáló eljárás ... 9.
2.2.4.1. A közvetlen konzultáció eljárása ... 9
2.2.4.2. A közvetlen konzultáció eredménye és konszenzus elérése a 10. és 11. cikk alapján ... 10.
3. Következtetés ... 11.

1. BEVEZETÉS

1.1. A kerethatározat célja és hatálya

A kölcsönös bizalomra épülő, valódi jogérvényesülési térségben a polgárok jogosan várhatnak el biztonságot és bűncselekményekkel szembeni védelmet az Európai Unió egész területén, ugyanakkor pedig bízhatnak abban, hogy tiszteletben tartják alapvető jogaikat, ha terheltként büntetőeljárás alá vonják őket.

Az Európai Unió különféle eszközöket hozott létre a határokon átnyúló bűnözéssel szembeni küzdelem hatékonyságának fokozása érdekében. Előfordulhat, hogy a bűncselekmények több tagállam területén valósulnak meg: például a bűncselekmény előkészítése az egyik tagállamban történik, magát a bűncselekményt pedig egy másik tagállamban követik el; az elkövetőket esetleg egy harmadik tagállamban veszik őrizetbe, a bűncselekményekből származó vagyont pedig egy negyedik tagállamba viszik át. Mindez olyan helyzetekhez vezet, amikor több tagállam is illetékes lehet a bűncselekménnyel kapcsolatos bűnügyi nyomozás, valamint a feltételezett elkövetőkkel szembeni büntetőeljárás lefolytatására. Ez nem csupán a büntetőeljárások hatékony koordinációja tekintetében okoz nehézségeket, hanem az Európai Unió Alapjogi Chartájába (a továbbiakban: a Charta) is belefoglalt azon alapvető büntetőjogi elvek tiszteletben tartásával kapcsolatban is, hogy ugyanazon bűncselekmény tekintetében senkivel szemben sem folytatható le kétszer büntetőeljárás és nem alkalmazható kétszeres büntetés.[1]

Az Európai Unió elfogadta a joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről szóló, 2009. november 30-i 2009/948/IB kerethatározatot[2], amely azt kívánja megelőzni, hogy ugyanazon személlyel szemben ugyanazon cselekmények miatt szükségtelen párhuzamos büntetőeljárások folyjanak az Európai Unión belül.

Az európai igazságszolgáltatási térségen belüli hatékony büntető igazságszolgáltatás érdekei megkívánják, hogy a büntetőeljárásokat a legmegfelelőbb tagállamban folytassák le, például abban a tagállamban, ahol a bűncselekmény legnagyobb részét elkövették, ahol a legtöbb veszteség keletkezett vagy amelyhez a vádlottaknak, illetve az áldozatoknak jelentős érdekei fűződnek. Ezt a joghatóságot átláthatóan és objektíven kell kiválasztani annak érdekében, hogy megóvják a polgárok jogbiztonságát, és javítsák a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködést az esetleg párhuzamos hatáskört gyakorló hatóságok között.

Az uniós jogban e kerethatározat az első fontos lépés a joghatósági összeütközések megelőzése terén.[3] Az Európai Unión belüli bűnözés nemzetközivé válásával összefüggésben, ez az intézkedés az európai igazságszolgáltatási térség megfelelő működésének javítása révén képvisel többletértéket. Ennélfogva a tagállamok hatékony büntető igazságszolgáltatását is elősegíti.

---

1 Az EU Charta 50. cikk (*„non bis in idem”*). ***„A kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalma:*** Senki sem vonható büntetőeljárás alá és nem büntethető olyan bűncselekményért, amely miatt az Unióban a törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték.”

2 Ezt a kerethatározatot a Cseh Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság, a Szlovák Köztársaság, valamint a Svéd Királyság kezdeményezte.

3 A büntetőeljárás átadásáról szóló 1972-es Európa tanácsi egyezmény csupán 13 uniós tagállamban lépett hatályba.

E jelentés előzetes értékelést kíván adni a Bizottsághoz mostanáig beérkezett tagállami átültető jogszabályokról.

2014. december 1-jétől – vagyis a Lisszaboni Szerződésbe foglalt ötéves átmeneti időszak lejártától – az Európai Bíróság igazságügyi jogköre és a Bizottság végrehajtási jogköre maradéktalanul alkalmazandóvá válik a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés terén a Lisszaboni Szerződést megelőzően keletkezett vívmányokra.

1.2. Az alapvető jogokra vonatkozó biztosítékok

Ez a jogi aktus tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és betartja az EU-Szerződés 6. cikkébe foglalt és az EU Alapjogi Chartája által kifejezésre juttatott elveket. A Lisszaboni Szerződés hatálybalépésével a Charta jogilag kötelezővé vált, és megerősítést nyert a kétszeres eljárás vagy büntetés elkerüléséhez való jog. A Charta 50. cikke tartalmazza a „non bis in idem” elvét, amelyet a tagállamok – a Charta 51. cikkének értelmében – kötelesek tiszteletben tartani, betartani és előmozdítani, amennyiben az Unió jogát hajtják végre.

Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: a Bíróság) által több ügyben értelmezett Schengeni Egyezmény 54–58. cikke tartalmazza a „non bis in idem” elvét.[4]

1.3. A kerethatározat fő elemei

A kerethatározat meghatározza azt az eljárást, amely szerint az uniós tagállamok kapcsolatba lépnek egymással, ha ésszerű okok alapján feltételezik, hogy párhuzamosan eljárás folyik más uniós tagállam(ok)ban. Ilyen esetben meg kell keresni a másik tagállam illetékes hatóságát, hogy erősítse meg ennek a párhuzamos eljárásnak a fennállását. A megkeresett hatóságnak indokolatlan késedelem nélkül vagy a megkereső hatóság által kitűzött határidőn belül kell válaszolnia.

Ez az intézkedés meghatározza az említett hatóságok közötti közvetlen konzultáció keretét is, hogy amennyiben párhuzamos eljárásokra derül fény, tényleges megállapodásra jussanak arról, hogy melyik érintett tagállam a legalkalmasabb a büntetőeljárás folytatására. A konzultációnak lehetőség szerint azt kell eredményeznie, hogy az eljárások egyetlen uniós tagállamba összpontosuljanak, például a büntetőeljárás átadása révén. Az illetékes hatóságoknak a konszenzus érdekében mérlegelniük kell az összes vonatkozó kritériumot, adott esetben az Eurojust 2003. éves jelentésében közzétett iránymutatásokban szereplő kritériumokat, és figyelembe kell venniük például azt a helyet, ahol a bűncselekmény legnagyobb részét elkövették, azt a helyet, ahol a kár vagy veszteség jelentős része keletkezett, a gyanúsított vagy vádlott tartózkodási helyét, valamint más joghatóságok számára történő átadásának vagy kiadatásának lehetőségeit, a gyanúsított vagy vádlott állampolgárságát vagy lakóhelyét, a gyanúsított vagy vádlott jelentős érdekeit, a sértettek és tanúk jelentős érdekeit, a bizonyítékok elfogadhatóságát vagy az esetlegesen előforduló késedelmeket.

Ha nem születik megállapodás, adott esetben az Eurojust elé utalják az ügyet, feltéve, hogy utóbbi hatáskörrel rendelkezik az ügyben. Mivel az Eurojust különösen alkalmas arra, hogy segítséget nyújtson összeütközések megoldásához, az ügyek

[4] Lásd például a Bíróság C-187/01. és C-385/01. sz. Gözütok és Brügge ügyekben, C-436/04. sz. Van Esbroeck ügyben, C-367/05. sz. Kraaijenbrink ügyben, C-150/05. sz. Van Straaten ügyben, C-297/07. sz. Klaus Bourquain ügyben, C-261/09. sz. Gaetano Mantello ügyben hozott ítéleteit.

Eurojust elé utalását szokásos lépéssé kell tenni olyan esetekben, amikor nem sikerült konszenzusra jutni.[5]

1.4. Az átültetés helyzete, és a végrehajtás elmulasztásának következményei

A Bizottság e jelentés összeállításáig az alábbi 15 tagállamtól kapott értesítést a nemzeti átültető jogszabályokról: **AT, BE, CY, CZ, DE, FI, HU, HR, LV, NL, PL, PT, RO, SI** és **SK.**

Több mint 1 évvel az átültetési határidőt követően az alábbi 13 tagállam még mindig nem adott értesítést az e kerethatározatot átültető intézkedésekről: **BG**, **DK, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LT, LU, MT, SE** és **UK.**

7 tagállam tájékoztatta a Bizottságot arról, hogy folyamatban van a megfelelő, nemzeti szintű átültető intézkedések kidolgozása **(BG, EL, ES, FR, LT, MT** és **SE)**. 2014 áprilisáig azonban e tagállamok egyike sem fogadta el az intézkedéseket, illetve nem értesítette a Bizottságot.

A kerethatározat átültetésének helyzetét bemutató táblázat a mellékletben található.

A tagállamoknak – az uniós vívmányok bármely más eleméhez hasonlóan – végre kell hajtaniuk a kerethatározatokat. A kerethatározatok jellegüknél fogva a megvalósítandó célokat illetően kötelezőek a tagállamokra nézve, ugyanakkor a végrehajtás formájának és módszerének megválasztását a nemzeti hatóságokra bízzák.

Azért problémás, hogy egyes tagállamok nem hajtják végre a kerethatározatokat, mert így az azokat megfelelően végrehajtó tagállamok sem használhatják ki az együttműködési rendelkezéseket azon tagállamok viszonylatában, amelyek nem hajtották végre azokat időben. Ha ugyanis nem minden érintett tagállamban hajtják végre helyesen a jogi aktusokat, akkor nem érvényesülhet a kölcsönös elismerés elve, amely az e kerethatározat révén elősegített európai igazságszolgáltatási térség alapját képezi. Így az időbeli végrehajtást elmulasztó tagállamokkal zajló együttműködés során még az azokat időben végrehajtó tagállamok is arra kényszerülnek, hogy a büntetőügyekben folytatott hagyományos kölcsönös jogi segítségnyújtás véletlenszerű és gyakorta hosszadalmas gyakorlatára támaszkodjanak, és nincs megbízható garancia arra, hogy kellő időben felfedezik a non bis idem eseteket, pedig ennek már a büntetőeljárás korai szakaszaiban meg kellene történnie. Ez a gyakorlat jelentősen növeli a kétszeres eljárás kockázatát.

---

[5] Az Eurojust megerősítéséről szóló 2008. december 16-i 2009/426/IB tanácsi határozattal módosított, az Eurojust létrehozásáról szóló, 2002. február 28-i 2002/187/IB tanácsi határozat. Az Eurojust 2012. évi éves jelentése megállapítja, hogy az Eurojust hivatalosan kevéssé él azzal a jogkörével, hogy a pozitív vagy negatív joghatósági összeütközések megelőzésére és megoldására vonatkozó ajánlásokat fogalmazzon meg. Az értesítésekből az derül ki, hogy a tagállamok többsége rugalmasan hajtotta végre a 12. cikket (Együttműködés az Eurojusttal) amely elvi síkon kimondja, hogy amennyiben „nem volt lehetséges konszenzus elérése, az ügyet adott esetben az érintett tagállamok bármely illetékes hatósága az Eurojust elé utalja”. Mindössze egy tagállam gondoskodott kifejezetten arról, hogy végrehajtási intézkedésében szerepet kapjanak az Eurojust 2003-as, „a büntetőeljárás lefolytatásában illetékes joghatóság meghatározására” vonatkozó iránymutatásai.

2. A KERETHATÁROZAT TAGÁLLAMI VÉGREHAJTÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSE

2.1. A beérkezett átültető jogszabályok előzetes értékelése[6]

Ez a jelentés azon néhány cikkre összpontosít, amelyek a jogi aktus céljainak fényében a kerethatározat lényegi részét alkotják.

Általánosságban elmondható, hogy a tagállamok különböző módszereket és megközelítéseket választottak a kerethatározat átültetésére. Egyes tagállamok azt választották, hogy nemzeti büntetőjogi jogszabályaikban ültetik át a kerethatározatot (AT, CZ, DE, FI, HR, HU, LV, PT, RO, SI és SK), egy tagállam közigazgatási jogi aktus révén, két tagállam (BE, NL) pedig belső (igazgatási) eljárás útján ültette át a jogszabályt.

Mivel e dokumentum előzetes értékelést nyújt, túl korai még általános következtetést levonni a végrehajtás minőségére vonatkozóan. Ennek az is az oka, hogy sok tagállam még nem tett eleget a kerethatározat átültetésével kapcsolatos kötelezettségének. Ezenfelül a tagállamok mindezidáig kevés gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek e kerethatározat alkalmazása tekintetében.

2.2. A kerethatározat kiválasztott alapvető rendelkezéseinek értékelése

2.2.1. Illetékes hatóságok

Az illetékes hatóságok közötti – a 4. cikkben megállapított – közvetlen kapcsolatfelvétel elve alapvető követelmény.

A 4. cikk arra kötelezi a tagállamokat, hogy határozzák meg az e kerethatározat alkalmazásában illetékes igazságügyi és egyéb hatóságokat. Kisegítő szabályként azonban minden tagállam – ha belső rendszerének felépítése ezt szükségessé teszi – kijelölhet egy vagy több központi hatóságot, amelynek feladata az információ iránti kérelmek adminisztratív célú továbbítása és fogadása, valamint az illetékes hatóságok számára történő segítségnyújtás.

A tagállamok többsége esetében igazságügyi hatóságok – például bíróságok (CZ , PL, RO, SK) vagy ügyészek (AT, BE, CZ, DE, FI, HR, NL, PL, RO, SK) rendelkeznek hatáskörrel a kerethatározat szerinti feladatok ellátására. A tagállamok kisebbsége (FI, CY[7], LV) rendőri hatóságokat, például a nyomozás lefolytatásával megbízott rendőrtiszteket jelölt ki. Ezenfelül , CZ, LV[8], RO és SI az eljárási szakasztól függően tesz különbséget a hatáskörrel rendelkező hatóságok között.

A tagállamok kisebbsége – például HU[9], FI, PT[10], RO és bizonyos mértékben CZ – támogató/segítő szerepű központi hatóságot jelölt ki.

Azoknak a tagállamoknak, amelyek központi hatóságokat jelöltek ki a kerethatározat szerinti feladatok ellátására, be kell tartaniuk azt az előírást, hogy ezek a hatóságok kizárólag szubszidiárius hatóságként működhetnek, és főszabály szerint kellően

---

6 Amennyiben az átültető intézkedés nem tartalmaz konkrét rendelkezéseket a kerethatározat egyes elemeire vonatkozóan, e jelentés úgy tekinti, hogy az érintett tagállam nem ültette át a szóban forgó elemeket.

7 Cipruson a rendőrséget, közelebbről pedig az Európai Uniós és Nemzetközi Rendőrségi Együttműködési Főigazgatóságot jelölték ki.

8 Lettország a rendőrség mellett a Legfőbb Ügyészséget és az Igazságügyi Minisztériumot is kijelölte.

9 Magyarország a 4. cikk céljára kizárólag a Legfőbb Ügyészséget jelölte ki.

10 Portugália a 4. cikk céljára kizárólag a Főügyészséget jelölte ki.

tiszteletben kell tartani az illetékes hatóságok közötti közvetlen kapcsolatfelvétel elvét.

2.2.2. Nyelvhasználati szabályok

Az illetékes hatóságok e kerethatározattal összefüggő együttműködésének hatékonysága érdekében a tagállamok illetékes hatóságait tájékoztatni kell arról, hogy a kapcsolatfelvételi eljárás folyamán milyen nyelveket használhatnak.

A 14. cikk értelmében a tagállamok közlik, hogy (*a 2. fejezet szerinti*) kapcsolatfelvételi eljárás során az Unió intézményeinek hivatalos nyelvei közül mely nyelveket használják. Ezenfelül az illetékes hatóságok a közvetlen konzultációik során bármely nyelv használatáról megállapodhatnak.

Szlovákia például kizárólag a szlovák nyelvet írja elő a 2. fejezet szerinti eljárások esetében. Egyes tagállamok – saját hivatalos nyelvük mellett – elfogadják az angol nyelvet (CY, NL, HU és SI), vagy földrajzi szomszédságukban használt egyes nyelveket (CZ, NL, FI).

A tagállamok többsége bizonyos fokú rugalmasságot tanúsít, leszögezve, hogy az illetékes hatóság a felsorolt nyelvektől eltérő nyelvet is elfogadhat kölcsönösségi alapon (AT, PT), ha az adott nyelv használatának nincsen akadálya (FI, RO), illetve a (szóbeli) kapcsolatfelvételek során, amennyiben a konzultációban részt vevő felek értik és beszélik az adott nyelvet (NL, BE, SI).

A tagállamok többsége megfelelő értesítést adott a megkeresések elfogadására vonatkozó nyelvhasználat szabályairól. 3 tagállam (DE, HR és LV) nem határozta meg, hogy milyen nyelvhasználati szabályokat alkalmaz.

2.2.3. Az ügyre vonatkozó információcsere

(5. cikk – Kapcsolatfelvételi kötelezettség, 6. cikk – Válaszadási kötelezettség, – 7. cikk – Az érintkezés módja, 8. cikk – A megkeresésben nyújtandó minimális információ, 9. cikk – A válaszban nyújtandó minimális információ)

Ami az e kerethatározat 5. cikkének (1) bekezdését illeti, amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy lépjenek kapcsolatba egy másik tagállammal, ha „ésszerű okok alapján” feltételezik, hogy párhuzamos eljárás folyik, gyakorlatilag az összes tagállam pontosan ugyanezeket a szavakat használta átültető intézkedésében (DE, HR, HU, LV, PL és PT kivételével[11]). Hollandia és Románia részletesen leírta az intézkedésben, hogy mely indokokat tekinti „ésszerű okoknak”.[12]

Ezzel kapcsolatosan említést kell tenni az *Európai Igazságügyi Hálózatról* (az 5. cikk (2) bekezdése). A hálózatot elsősorban abból a célból hozták létre, hogy az információcsere tekintetében javítsa az illetékes hatóságok közötti kapcsolatokat. E gyors információcserére szolgáló hatékony és informális eszköz azt is elősegítheti,

---

11 Egyes tagállamok némileg eltérő megfogalmazást alkalmaztak (például: „amennyiben igazolták vagy megállapították, hogy párhuzamos eljárás folyik”).

12 Hollandia végrehajtási intézkedése értelmében: „minden olyan esetben ésszerű okok állnak fenn, ha a gyanúsított kijelenti, hogy párhuzamos büntetőeljárás folyik vele szemben egy másik tagállamban; egy másik tagállam illetékes tagállamának jogsegély iránti megkereséséből az derül ki, hogy ilyen eljárás van folyamatban; a rendőri és igazságügyi hatóságok olyan tájékoztatást adnak, amelynek alapján feltételezhető, hogy párhuzamos büntetőeljárás lehet folyamatban; vagy egy holland büntetőeljárásból derül fény arra, hogy párhuzamos büntetőeljárás lehet folyamatban.”

hogy jobban tudomást szerezzenek arról, ha két vagy több tagállamban azonos vagy kapcsolódó tényállás vonatkozásában folyik büntetőeljárás.

BE, FI, HR, HU, NL, PL, RO és SK átültető rendelkezései olyan értelemben említik az Európai Igazságügyi Hálózatot, mint amely elősegítheti a gyakorlati szakemberek közötti kapcsolatfelvételt.

A kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése értelmében a megkeresett hatóság a megkereső hatóság által megjelölt valamely ésszerű határidőn belül, vagy indokolatlan késedelem nélkül válaszol a megküldött kérelemre. BE, CZ, FI, HR, HU, RO, PL és SK a kerethatározat 6. cikkét szinte szó szerint átültette nemzeti jogszabályaiba/intézkedéseibe, pusztán azzal az eltéréssel, hogy Finnország „azonnali", Lettország pedig a „lehető legkorábbi" időpontként értelmezte az „indokolatlan késedelem nélkül" teljesítendő tájékoztatási kötelezettséget.

Hollandia és Szlovénia átültető rendelkezései eltérőek ebben a tekintetben: Hollandia a „kellő körültekintéssel" kifejezést alkalmazta, Szlovénia pedig a jelek szerint ellentétes sorrendben hajtotta végre a rendelkezést, mivel azt írja elő, hogy a választ haladéktalanul, vagy „legkésőbb a megkeresésben meghatározott határidőn belül". Ezenfelül Szlovénia saját hatóságai számára előírja, hogy tűzzenek ki „megfelelő határidőt" a kapcsolatfelvételben érintett hatóságok számára.

Fontos rámutatni, hogy AT, DE, LV, NL, PL, PT, RO és SK elmulasztotta átültetni e kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdését, amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy sürgős esetként kezeljék azt, amikor a gyanúsított vagy vádlott előzetes letartóztatásban vagy őrizetben van.

Hollandia eltér a többi átültetési módtól azáltal, hogy komoly szerepet biztosít a *nemzetközi jogsegély központok* (IRC) számára.[13]

Németország a kerethatározat 6. cikkét nem szó szerint ültette át nemzeti jogszabályába. Ehelyett *a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény* 59. §-a pusztán általánosságban biztosítja, hogy amennyiben az uniós szabályok együttműködési kötelezettséget állapítanak meg, ezt figyelembe kell venni a mérlegelési jogkör gyakorlása során.

BE, CZ, HR, HU, FI, NL, RO és SI bármely érintkezési formát elfogad – az elektronikus utat is beleértve, amennyiben azt írásban dokumentálható. Szlovénia hangsúlyozza, hogy a választott érintkezési formának kellő védelmet kell nyújtaniuk a személyes adatok számára. A következő tagállamok nem határozták meg érintkezési formáikat: AT, CY, DE, LV, PL, PT, RO és SK. Azok a tagállamok, amelyek nem vezettek be írásbeli dokumentálást lehetővé tévő érintkezési formákat, nem felelnek meg az Információcsere című 2. fejezet legfontosabb követelményének.

AT, BE, CZ, FI, HR, HU, LV, NL, RO, SI és SK (majdnem) közvetlenül ültette át nemzeti intézkedéseibe a kerethatározatnak a megkeresésben és a válaszban nyújtandó minimális információról szóló 8. és 9. bekezdését. Nemzeti végrehajtási intézkedéseik felülvizsgálatára és a kerethatározat rendelkezéseivel történő összehangolására ösztönözzük azokat a tagállamokat, amelyek sem nemzeti jogszabályaikba, sem jogilag kötelező belső szabályaikba nem ültették át a 8. és 9.

[13] A többi tagállam illetékes hatóságaitól érkező megkereséseket közvetlenül megküldik az ügyésznek vagy egy nemzetközi jogsegély központból továbbítják számára. Ha közvetlen megkeresés érkezik az ügyészhez, akkor értesítenie kell a nemzetközi jogsegély központot.

szerinti minimális információra vonatkozó követelményt, ennélfogva nem tesznek eleget a kerethatározatból származó alapvető kötelezettségnek.

2.2.4. A közvetlen konzultáció eljárása és a konszenzus elérésére szolgáló eljárás

(10. cikk – A közvetlen konzultációk megkezdésének kötelezettsége; 11. cikk – A konszenzus elérését szolgáló eljárás; 12. cikk – Együttműködés az Eurojusttal)

2.2.4.1. A közvetlen konzultáció eljárása

A tagállamok többsége a kerethatározat 10. cikkének (1) bekezdéséhez hasonló szövegezéssel ültette át nemzeti jogába/intézkedéseibe ezt a kötelezettséget (AT, BE, CZ, FI, HR, HU, NL, PL, RO, SI, SK). Egyes tagállamok azonban a közvetlen konzultáció és a konszenzus elérésére szolgáló eljárások részeként további eljárásokat vagy iránymutatásokat is belefoglaltak az átültetésbe. Hollandia intézkedése például azt sugallja, hogy a nemzetközi jogsegély központok támogatást nyújthatnak a tagállamok közötti kapcsolatfelvételhez. A belga átültetés leszögezi, hogy e cikk alkalmazásában „valamennyi fontos tényezőt figyelembe kell venni, a tényállási elemeket és a jogi szempontokat is ideértve".

Továbbá, a belga intézkedés alapján az ügyész – párhuzamos vagy közös nyomozás esetén – felveszi a kapcsolatot a másik tagállam büntetőeljárások tekintetében hatáskörrel rendelkező, illetékes hatóságával, és lehetőség szerint közös határidőket állapítanak meg bármely joghatósági összeütközés elkerülése, valamint a vádhatósági eljárás, a tárgyalás és az ítéletvégrehajtás hatékonyságának növelése céljából.

Jóllehet ez az átültetés tükrözi a kerethatározat szellemét, nem szó szerinti fordítása a kerethatározat 10. cikke szövegének. Belgium túllépett a kerethatározaton azáltal, hogy közvetlen konzultációra kötelezi a tagállamokat, amennyiben Belgiumban ugyanazon bűncselekmény ügyében folyik büntetőeljárás egy európai elfogatóparancs alapján keresett személlyel szemben, mint amelynek a tekintetében az európai elfogatóparancsot kiadták.[14]

A lengyel jog úgy rendelkezik, hogy *„amennyiben a igazságszolgáltatás érdekei szükségessé teszik"* a bíróság vagy az államügyész konzultál annak a tagállamnak az illetékes bíróságával vagy egyéb szervével, ahol azonos személy azonos cselekménye tekintetében indult büntetőeljárás, és kérelmezi a büntetőeljárás átadását.

A ciprusi jog értelmében a nyomozati szerveknek – szükség esetén – haladéktalanul segítséget kell kérniük az Európai Uniós és Nemzetközi Rendőrségi Együttműködési Főigazgatóságtól, amely felkérheti Jogi Igazgatóságát, hogy nyújtson támogatást és/vagy – kérelem esetén – iránymutatást.

Előzetesen megállapítható, hogy AT, BE, CZ, HR, HU, FI, NL, PL, RO, SI és SK láthatólag közvetlenül ültette át nemzeti jogszabályaiba vagy intézkedéseibe a

[14] http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002F0584:en:HTML.

kerethatározat 10. cikkének (2) bekezdését, amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy tájékoztassák egymást minden olyan fontos eljárási intézkedésről, amelyet az eljárások során hoztak.[15]

A következő tagállamok tettek utalást a „nemzetbiztonsági kivétel”[16] alkalmazására a más illetékes hatóságok megkereséseire vonatkozó válaszadási kötelezettség tekintetében: AT, BE, CZ, FI, HR, HU, NL, PL, RO, SI és SK.

Egyes tagállamok azt hangsúlyozták, hogy nemzeti ügyészségük nem köteles eljárást visszavonni vagy indítani az említett konzultációk keretében. Ha még az Eurojust közvetítése után sem sikerül megállapodásra jutni a büntetőeljárás egyetlen tagállamban történő összpontosításáról, az ügyészség folytathatja a büntetőeljárást a joghatósági területén belül történt bármely bűncselekmény esetében (BE, NL). Szlovénia hozzáfűzte, hogy a közvetlen konzultációk nem zárhatják ki a büntetőeljárás tárgyalást megelőző szakaszának megindítását vagy lefolytatását.

2.2.4.2. A közvetlen konzultáció eredménye és konszenzus elérése a 10. és 11. cikk alapján

A tagállamok a következő forgatókönyvekről tettek említést a büntetőeljárás és/vagy a tárgyalás optimális helyzetének meghatározására irányuló közvetlen konzultáció lehetséges eredménye vonatkozásában.

- A nyomozás vagy büntetőeljárás összpontosítása/átadása annak érdekében, hogy egyetlen tagállamban folytassák a terhelttel szembeni büntetőeljárást (AT, BE, HR, HU, FI, RO, SI és NL) Lengyelországban kizárólag akkor kerülhet sor a büntetőeljárás átvételére vagy átadására, *„amennyiben a igazságszolgáltatás érdekei szükségessé teszik”*;
- A büntetőeljárás egyéb célszerű módon történő folytatása (FI);
- A nyomozás felfüggesztése (NL, HR). Horvátország közölte, hogy „amennyiben a büntetőeljárás a másik tagállamban jogerős határozattal lezárult, az államügyészség lezárja a büntetőeljárást vagy ejti a vádat, és tájékoztatja erről a bíróságot”;
- Párhuzamos nyomozások folytatása két, egymással szorosan együttműködő és kapcsolatban álló tagállammal (BE, NL);
- Közös nyomozócsoport létrehozása (BE, NL);

Szlovénia részletesen kifejtette, hogy mely körülményeket kell figyelembe venni a konszenzuskereső közvetlen konzultációk folyamán: „meg kell vizsgálni az üggyel kapcsolatos valamennyi tényt és bizonyítékot, valamint az összes olyan körülményt,

---

15 A lengyel jog például előírja, hogy tájékoztatást kell nyújtani az előzetes intézkedésekkel kapcsolatos eljárás tekintetében, valamint – az illetékes szerv kérésére – egyéb információkról. A holland intézkedés ezt azzal egészíti ki, hogy az ügyészek számára szintén tanácsos megállapodásra jutni az illetékes hatósággal arról, hogy a kicserélt információkat miképpen dokumentálják és használják fel a büntetőeljárásokban. A magyar jog előírja, hogy a konzultáció megkezdésekor – az esettől függően – az ügyész a nyomozást, vagy a bíróság az eljárást határozattal felfüggeszti. A legfőbb ügyész a büntetőeljárás felfüggesztéséről tájékoztatja a tagállami hatóságot.

16 Ha a kért konkrét információ jelentős nemzetbiztonsági érdekeket sértene, vagy személyek biztonságát veszélyeztetné, az illetékes hatóság az egyedi esetben nem köteles közölni ezt az információt.

amely lényeges a konszenzus eléréséhez." Ennek során különösen fontos „figyelembe venni a büntetőeljárás érdekeit, az eljárás költséghatékonyságát, a bizonyítékok rendelkezésre állását, a családi élet védelmét, továbbá a tárgyalást megelőző vagy annak időpontjáig tartó, illetve addig lezáruló büntetőeljárások költségeit, azonban a kiszabott büntetés hosszát nem."[17]

3. KÖVETKEZTETÉS

- E kerethatározat az első fontos lépés annak érdekében, hogy megakadályozzák a „non bis in idem" elvének megsértését a büntetőeljárások folyamán, és elkerüljék a tagállami joghatóság helytelen gyakorlásának kockázatát. E kerethatározat végrehajtásának mértéke jelentős eltéréseket mutat. Bár elismerjük annak a 15 tagállamnak az erőfeszítéseit, amelyek időben elvégezték az átültetést, e fontos jogszabály végrehajtásának szintje távolról sem kielégítő, mivel 13 tagállam elmulasztotta annak átültetését.
- A kerethatározat részleges és hiányos átültetése akadályozza az európai igazságszolgáltatási térség hatékony működését. Ezenfelül egyes esetekben sértheti az uniós polgárok jogszerű elvárásait. A 12 tagállamtól kapott nemzeti végrehajtási rendelkezések általában véve kielégítőnek látszanak, különösen a legfontosabb kérdések, például az információcserére szolgáló mechanizmus és a konzultációs eljárás tekintetében (AT, BE, CY, CZ, FI, HR, HU, NL, PL, RO, SI, SK).
- Arra ösztönözzük a tagállamokat, hogy szolgáltassanak pontos statisztikai adatokat az ügyek utalásai tekintetében, hogy értékelhessük a kerethatározat gyakorlati alkalmazásának hatékonyságát.
- Végezetül a késedelmes átültetés azért is sajnálatos, mivel a kerethatározat határokon átnyúló ügyekben elősegítheti a hatékony büntető igazságszolgáltatást azáltal, hogy időt, valamint emberi és pénzügyi erőforrásokat takarít meg a büntetőeljárásokban hatáskörrel rendelkező hatóságok számára.
- Elsődleges fontosságú, hogy a tagállamok fontolóra vegyék ezt a jelentést, és minden további releváns információt a Bizottság rendelkezésére bocsássanak, eleget téve a Szerződés szerinti kötelezettségeiknek. A Bizottság ezenfelül arra ösztönzi a vonatkozó jogszabályok előkészítését jelentő tagállamokat, hogy a lehető leghamarabb iktassák törvénybe ezeket a tagállami intézkedéseket, és jelentsék be azokat. A Bizottság sürgeti azokat a tagállamokat, amelyek ezt még nem tették meg, hogy tegyenek gyors intézkedéseket a kerethatározat lehető legteljesebb mértékű végrehajtása érdekében. A jogszabályt helytelenül

[17] Magyarországon a felek a konzultáció során minden lényeges szempontot figyelembe vesznek annak eldöntése érdekében, hogy a továbbiakban melyik tagállam folytassa a büntetőeljárást. Ilyen lényeges szempont lehet különösen a tagállamokban folyó büntetőeljárások állása, az, hogy melyik tagállamban áll rendelkezésre több bizonyíték, hogy a tagállamokban folyamatban lévő büntetőeljárások kapcsolódnak-e az adott tagállamban folyó más büntetőeljáráshoz, a terhelt fogva tartásának helye, illetve a terhelt állampolgársága.

átültetőket pedig arra kéri, hogy vizsgálják felül a nemzeti átültető jogszabályokat, és azokat igazítsák a kerethatározat rendelkezéseihez.